

16 DAYS OF ACTIVISM AGAINST GENDER-BASED VIOLENCE
16 DÍAS DE ACTIVISMO CONTRA LA VIOLENCIA DE GÉNERO
16 JOURS D'ACTIVISME CONTRE LA VIOLENCE DE GENRE

16 يوم من مكافحة العنف القائم على النوع الاجتماعي

25 November – 10 December

<http://16dayscwgl.rutgers.edu>

Obrazovanje u kampovima za izbjeglice i interno raseljena lica

Dostupni podaci ukazuju na postojanje približno 13 miliona izbjeglica i 38 miliona interno raseljenih lica¹ širom svijeta. Ove cifre će vjerovatno rasti, imajući na umu užasavajuće i kontinuirano nasilje u gotovo svakom kutku svijeta danas, dok nedaće izbjeglica i interno raseljenih lica ostaju relativno nevidljive na globalnom krajoliku. Obrazovanje u kampovima se često zanemaruje i ignoriše, ostavljajući milione djece i mladih ljudi bez sigurnog pristupa kvalitetnom i besplatnom obrazovanju. Obrazovanje je nesumnjivo osnovno ljudsko pravo. Međutim, međunarodni akteri i administratori kampova za izbjeglice i interno raseljena lica ugrožavaju ovo pravo time što ga ne stavljaju na listu prioriteta.

Nasilni sukobi, ekološke katastrofe i ogromne ekonomske i društvene nejednakosti su natjerale milione ljudi da napuste svoje domove. Mnogi od njih završavaju u kampovima za izbjeglice i interno raseljena lica. Broj prirodnih katastrofa tokom dekade 2003-2013 je u prosjeku bio 450 godišnje, u poređenju sa prosječnim brojem od 90 katastrofa godišnje 70tih godina prošlog vijeka.² Prema IISS Bazi podataka o oružanim sukobima, trenutno je aktivan 41 konflikt.³ Kada je Institut za ekonomiju i mir anketirao 162 zemlje, otkrio je da se za samo 11 zemalja moglo reći da su slobodne od unutrašnjih i vanjskih sukoba.⁴ Države u kojima je prisutan sukob imaju velike probleme sa kvalitetom, pristupom i paritetom u oblasti obrazovanja, zbog toga što su državne institucije slabe i svako dostupno finansiranje se usmjerava za budžete vojske i odbrane.⁵ Međutim, unutar kampova za izbjeglice i interno raseljena lica, postoji prilika da se unaprijede životi i budućnost njihovih korisnika i napredak njihovih domovina nakon repatrijacije, kroz razvoj obrazovnih programa.

Nažalost, siguran i besplatan pristup obrazovanju nije garant. 2008. godine, UNESCO je izvjestio da je samo 69% djece osnovnoškolskog uzrasta bilo uključeno u osnovne škole u kampovima pod upravom UNHCR-a; broj opada na 30% u pogledu srednjoškolskog obrazovanja.⁶ Osim toga, pristup obrazovanju u kampovima nije uvijek besplatna, djeca se podvrgavaju dječijem radu, ili djevojčice ranim brakovima i seksu kako bi mogle priuštiti obrazovanje. Neophodno je omogućiti siguran prevoz za djecu koja pohađaju školu, jer su mnoga djeca izložena fizičkim napadima ili verbalnim uvredama. Kada se djeca uključe u obrazovanje, briga za njihovu sigurnost ostaje, jer su škole mete oružanih napada ili militantnog nasilja i mogu služiti kao centri za regrutovanje.⁷

Obrazovanje u kampovima za izbjeglice i interno raseljena lica ne dobija mnogo pažnje često zbog drugih okolnosti koje traže hitnu pomoć, kao što je pristup hrani, vodi, skloništu,

identifikovanju metoda suzbijanja širenja bolesti i potrebi za sigurnošću. Kampovi su postali mjesta stalnosti, dok se sukobi razvlače ili su obnove od prirodnih katastrofa dugotrajne, i prioriteti često ne odražavaju dugoročne ciljeve.

Prepreke kvalitetnom i sigurnom obrazovanju su mnogobrojne, a mogućnosti prijave nezakonitog postupanja su ograničene.⁸ Nasilje često dolazi unutar okruženja škola, od nastavnica i nastavnika i drugih odraslih osoba. Premještanje dovodi do daleko manje resursa i mogućnosti za žene i djevojčice, i može ostaviti žene nezaštićenim od povećanja seksualnog i rodno zasnovanog nasilja, eksploatacije, i drugih oblika kršenja ljudskih prava. Škole imaju potencijal da budu zaštićeni prostori, naročito od seksualnog i rodno zasnovanog nasilja, međutim ulaganja u škole su ograničena. U 2010. godini, na obrazovanje je usmjereno samo 4% od budžeta UN Visokog komesarijata za izbjeglice (UNHCR), UN tijela kojem je povjereno rješavanje pitanja u vezi sa izbjeglicama i interno raseljenim licima.⁹

Neki nastavnici su dokumentovani počinioci seksualnog uznemiravanja i napada. Osim toga, nastavnici imaju važnu ulogu u kreiranju i regulisanju prostora učionice. Nastavnici mogu koristiti ozbiljne oblike kažnjavanja, diskriminirati marginalizovane grupe i ojačati opasno ponašanje učenika, kao što je seksualno ili fizičko uznemiravanje drugih učenika. Djevojčice se mogu suočiti sa nasiljem i diskriminacijom zbog svog pola, kao i ograničenjima u svom školovanju zbog kulturoloških pritisaka ili pritisaka porodice, nedostatka sigurnosti koji se specifično vezuje za djevojčice, ili nedostatka sigurnih prostora unutar školskih prostora. Nastavnici su u ovim sredinama u manjini u odnosu na učenike i često nemaju osnovnu obrazovnu obuku. Svi ovi problemi utiču da školsko okruženje postaje nesiguran prostor.

Škole mogu obezbijediti dodatnu podršku koja inače ne postoji unutar kampova. Ovo uključuje strukturu, siguran prostor, i priliku za bolju budućnost. Konkretno, škole mogu obezbijediti obroke za djecu, pomažući u rješavanju problema pothranjenosti. Škole takođe mogu osigurati obuku o širenju i sprečavanju bolesti koje ugrožavaju život u kampu. Dobrobiti od investiranja i zaštite obrazovanja u izbjegličkim kampovima prevazilaze granice samih kampova. Bez postavljanja prioriteta u smislu obezbjeđivanja sigurnosti i adekvatnih resursa za obrazovanje u kampovima za izbjeglice i interno raseljena lica, međunarodna tijela i državne institucije varaju mlade ljude, naročito one koji pripadaju marginaliziranoj populaciji, kao što su žene i djevojčice, u vezi sa osvarivanjem njihovog ljudskog prava na obrazovanje.

- *Plan International* djeluje na promovisanju prava i interesa djece širom svijeta. Jedna od osam prioriternih tema je obrazovanje. Ova organizacija takođe provodi Kampanju "Because I am a Girl" (Zato što sam djevojčica) koja ističe primjere iskustava djevojčica širom svijeta. Za više informacija o njihovom radu: <http://plan-international.org>.
- *Education International* se fokusira na prava djece u obrazovanju, rodnu ravnopravnost, sigurne škole, omogućavanje mira kroz obrazovanje, pored ostalih tema. Za više o njihovom radu: http://www.ei-ie.org/en/uaas/issues_actions.
- *Educate a Child* prepoznaje status izbjeglice kao glavnu prepreku obrazovanju. Za više o njihovom radu, partnerstvima, i projektima: <http://educateachild.org/explore/barriers-to-education/refugees>.
- *IISS* prikuplja podatke o aktivnim sukobima, žrtvama u oružanim sukobima, i izbjeglicama, kroz praćenje globalnih trendova. Za pristup bazi podataka: <https://acd.iiss.org/en>.
- *Vision of Humanity* mjeri i prati stepen mira svake zemlje širom svijeta svake godine. Globalnom indeksu mira možete pristupiti ovdje: <http://www.visionofhumanity.org/#page/indexes/global-peace-index/2015>.
- *The Global Partnership for Education* na godišnjem nivou prati napredak kvaliteta obrazovanja i pristup obrazovanju putem različitih indikatora u zemljama u kojima djeluje. Servisu podataka možete pristupiti ovdje: http://datahub.globalpartnership.org/#/2012/access/gross_enrollment_raterger.
- *Education for All*, program UNESCO-a, izdaje godišnji monitoring izvještaj koji se fokusira na barijere postizanja univerzalnog obrazovanja na globalnom nivou.
- 2011. godine, Globalni monitoring izvještaj koji je objavio program *Education for All* se specifično fokusirao na vezu između oružanog sukoba i obrazovanja. Izvještaju možete pristupiti ovdje: <http://unesdoc.unesco.org/images/0019/001907/190743e.pdf>.

Translated by: Aleksandra Petrić, Foundation United Women Banja Luka, Bosnia and Herzegovina

¹ UNHCR. Internally Displaced People Figures. 2014 <http://www.unhcr.org/pages/49c3646c23.html>

² Plan International (February 2014) "In Double Jeopardy: Adolescent Girls and Disasters." <http://plan-international.org/files/global/publications/campaigns/biag-2013-report-english.pdf>

³ International Institute for Strategic Studies. (N.d) "Armed Conflict Database." <https://acd.iiss.org/en/>

⁴ Institute for Economics and Peace. (2015) "Global Peace Index." Vision of Humanity. <http://www.visionofhumanity.org/sites/default/files/2014%20Global%20Peace%20Index%20REPORT.pdf>

⁵ Plan International. (February 2014) "In Double Jeopardy: Adolescent Girls and Disasters." <http://plan-international.org/files/global/publications/campaigns/biag-2013-report-english.pdf>

⁶ United Nations Education, Scientific and Cultural Organization. (2011) "Education for All: The hidden crisis: Armed conflict and education." <http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/ED/pdf/gmr2011-UNESDOC.pdf>

⁷ United Nations High Commissioner for Refugees. (June 2007) "Safe Schools and Learning Environment: How to Prevent and Respond to Violence in Refugee Schools." <http://www.unhcr.org/4677981a2.html>

⁸ *Ibid.*

⁹ Dryden- Peterson, Sarah. (November 2011) "Refugee Education." United Nations High Commissioner for Refugees. <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/home/opedocPDFViewer.html?docid=4fe317589&query=education>